

SOCIĀLĀS INTEGRĀCIJAS
VALSTS AĢENTŪRA

Sociālās integrācijas valsts aģentūras koledža

SURDOTULKA LOMA ZĪMJU VALODAS ATTĪSTĪBĀ UN STANDARTIZĀCIJĀ

ST programmas absolvente:

Neta Kaša

Darba vadītāja:

Mg. eoc. Laura Zeltiņa

Jūrmala 2025

ZĪMJU VALODAS APZĪMĒJUMU SISTĒMAS

Stokoe notation

$B_2 B_2^{z\sim}$ $\ddot{N}\ddot{N}\dot{a}$ $3^\perp$ $[] JC^+ JC_X^\cdot$ $\} Y^\circ$ $JG_A^{<v<}$
 $\bar{B}_a B_A^\omega$ $G^\perp$ $B_A^+ B_A^\dagger$ $D \dot{A}^{\otimes x}$ $B_D B_D^\perp$
 $G^\triangleright$ $\wedge \dot{5}^x$ $[] JC^+ JC_X^\cdot$ $X_1 X_1^\dagger$ $B_T V_D^{v\cdot}$
 $\bar{B}_a L^\#$ $X_1 X_1^\dagger$

V. K. Stoko ASL zīmju valodas atveidojums

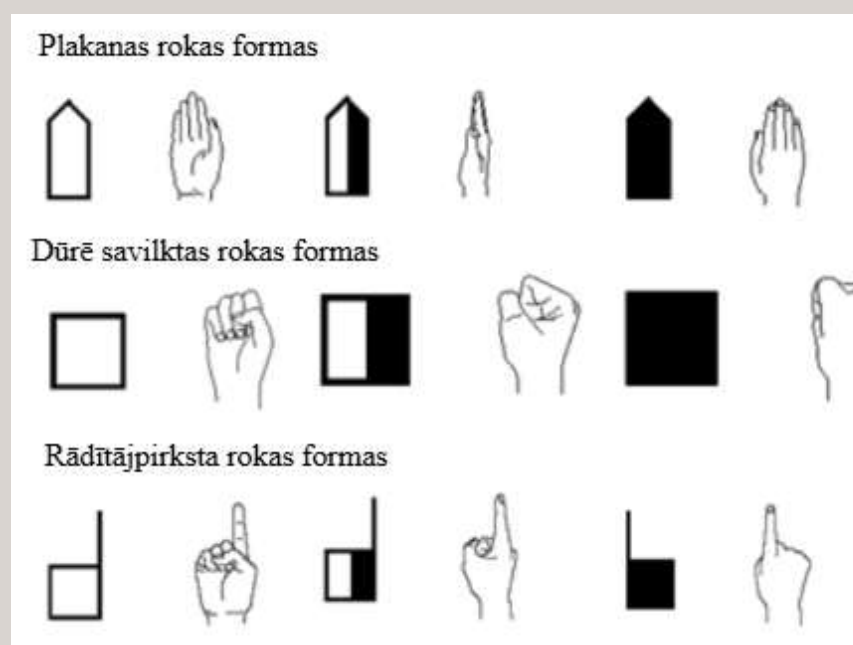

1. foto VALSTS

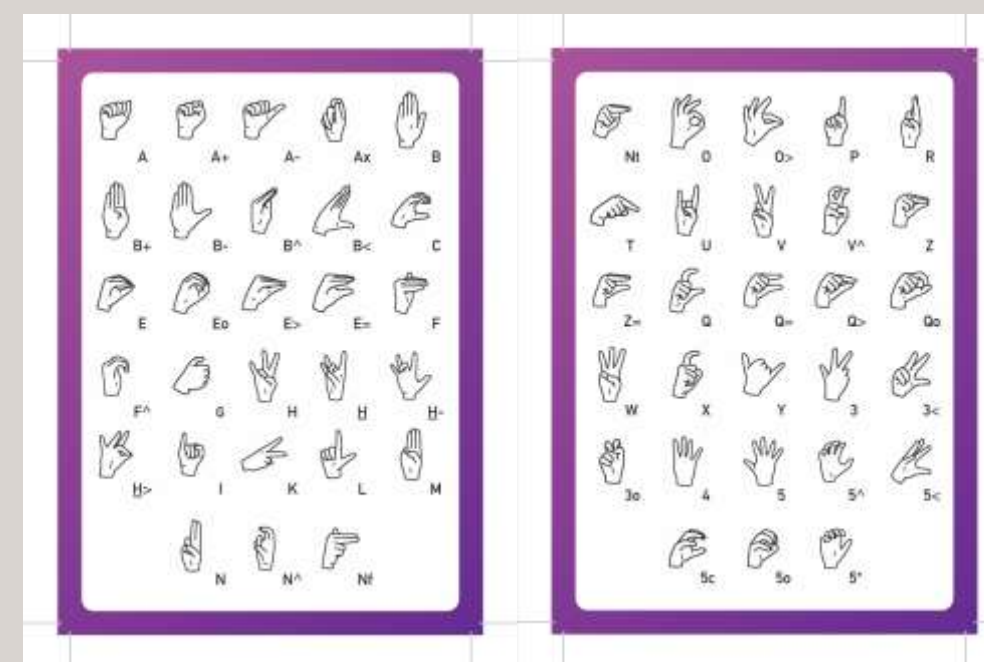
Piemēram, zīme VALSTS (skat. 1. foto.) tiek veidota šādi:

- *rokas forma* atbilst daktilemmai B;
- *rokas stāvoklis*: plauksta pavērsta pret skatītāju, pirkstu gali pavērsti uz augšu;
- *kustība*: aplveida kustība pretēji pulksteņa rādītāja virzienam;
- *zīmes veidošanas vieta*: runātāja plecu līmenī.

D. Betheres LZV zīmes apzīmēšanas veids

Valērijas Satonas piktoogrāfiskais paņēmieni
zīmju valodas pierakstīšanai

LZV 56 rokas formas

SURDOTULKA DARBA SPECIFIKA

Zīmju valodas tulku nodaļas surdotulka pakalpojums
(SIA "LNS Rehabilitācijas centrs", 2012)

Zīmju valodas tulks klasē
(The Sign Language Company, 2018)

SURDOTULKA DARBA SPECIFIKA

Zīmju valodas tulks veselības aprūpē
(disAbility Law Center of Virginia, 2020)

Zīmju valodas tulks juridiskajos iestatījumos
(RIT Librarie, 2025)

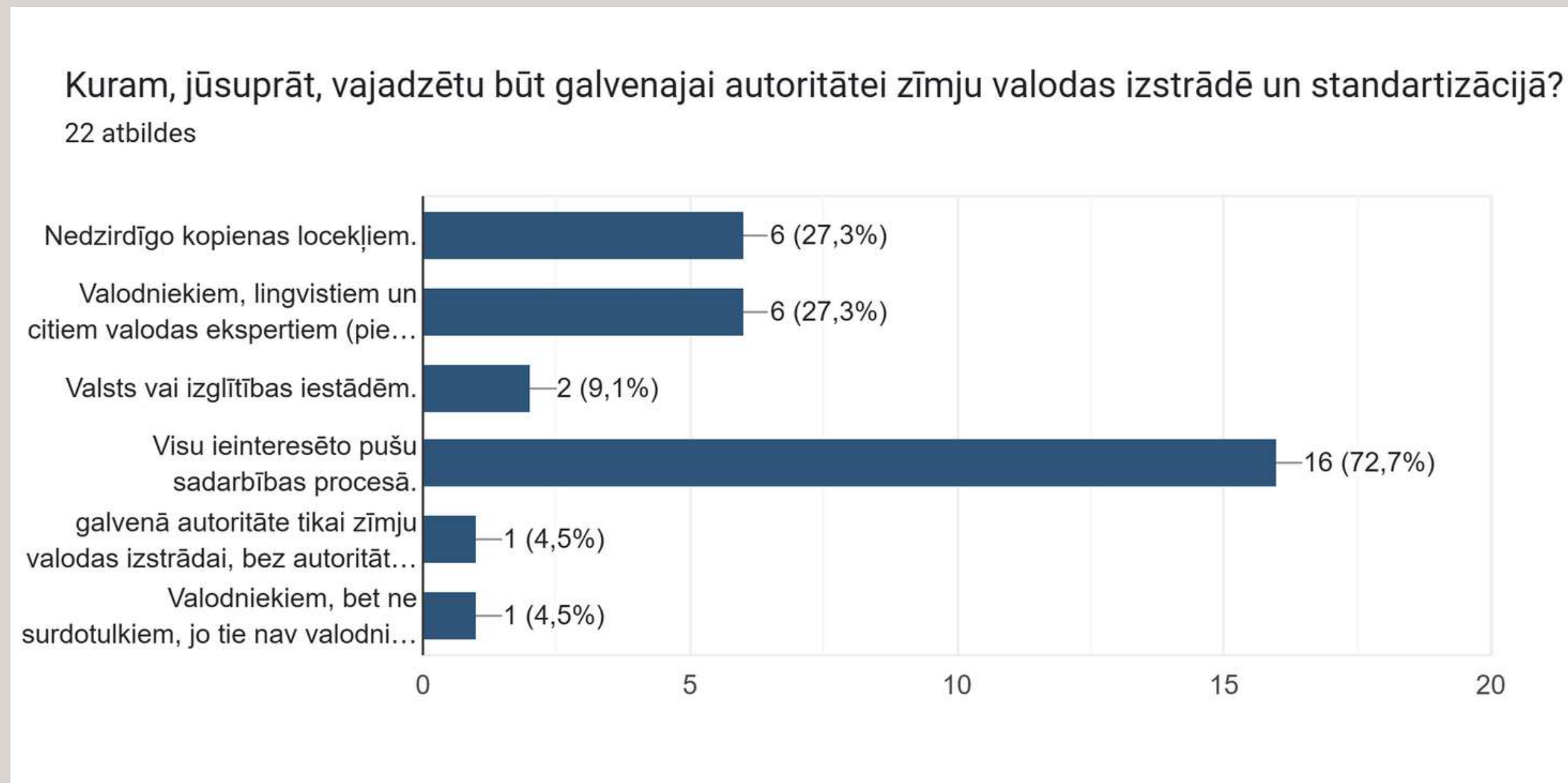
Zīmju valodas tulks ziņās
(Stępski, 2022)

PĒTĪJUMA REZULTĀTI

- 72,7% surdotulku uzskata, ka zīmju valodas attīstībai un standartizācijai jānotiek, sadarbojoties visām iesaistītajām pusēm.

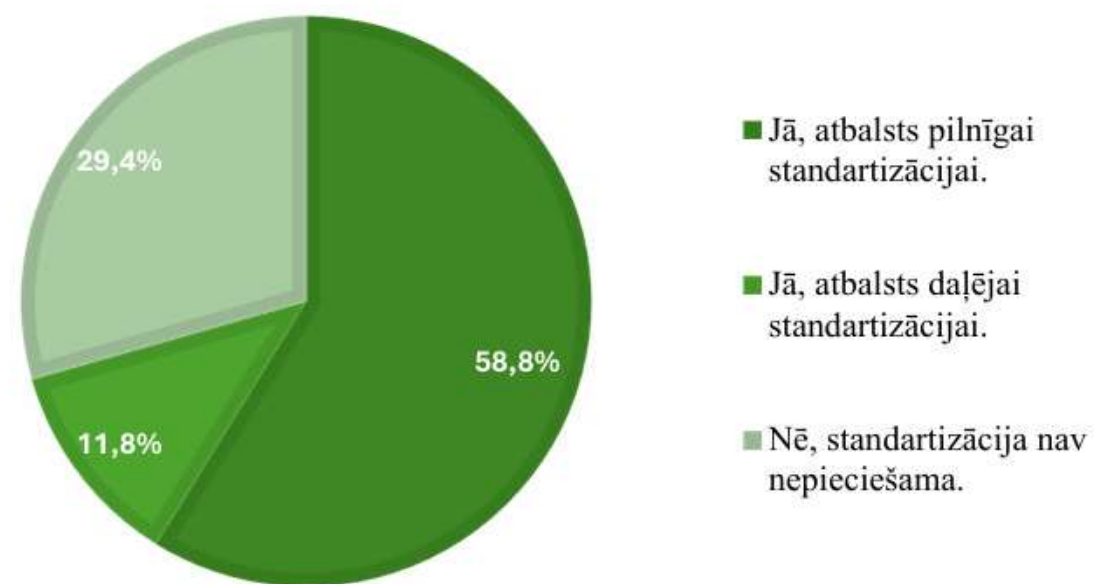

PĒTĪJUMA REZULTĀTI

Respondenti – Nedzirdīgie zīmju valodas lietotāji:

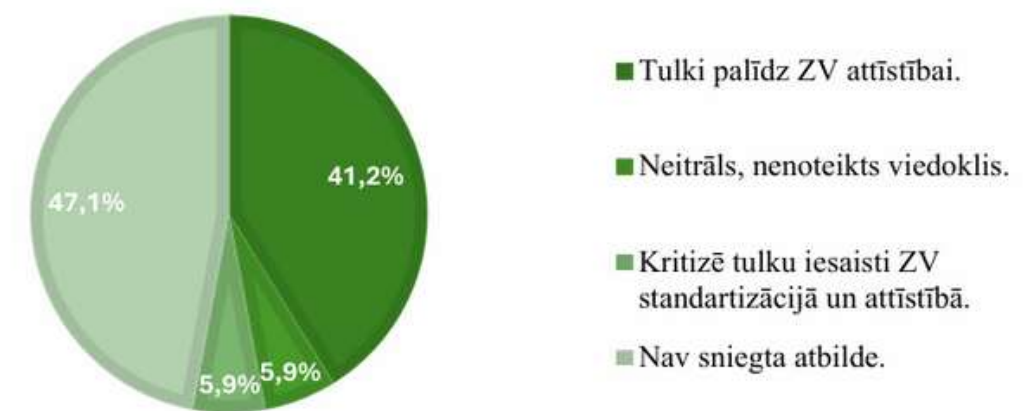
- 58,8% respondentu atbalsta pilnīgu LZV standartizāciju, uzsverot nepieciešamību aizsargāt un veicināt oficiālu un vienotu LZV zīmju lietošanu.
- 41,2%, respondentu norādīja, ka surdotulki palīdz LZV attīstībai.

Vai, jūsuprāt, latvijā ir nepieciešama standartizēta zīmju valoda?

4.2.20.attēls. Nedzirdīgo kopienas locekļu viedokļi par LZV standartizācijas nepieciešamību.

Ja, jūsuprāt, surdotulki palīdz izplatīt jaunas zīmes vai atjauninātu terminoloģiju savā darbā, tādā veidā tās zīmes standartizējot, kā tas var noderēt vai kaitēt zīmju valodas attīstībai?

4.2.23.attēls. Nedzirdīgo kopienas locekļu viedokļi par surdotulku lomu zīmju valodas standartizācijā un attīstībā.

PĒTĪJUMA REZULTĀTI

- 41,2% respondentu norāda, ka nedzirdīgajiem cilvēkiem jābūt vadošajiem zīmju standartizācijas procesā, taču 47,1% respondentu atbalsta sadarbības pieeju ar tulkiem standartizācijas procesā.

Kam, jūsuprāt, vajadzētu standartizēt zīmes — tikai nedzirdīgiem cilvēkiem, tikai tulkiem vai abām iesaistītajām pusēm? Kāpēc?

4.2.24.attēls. Nedzirdīgo kopienas locekļu viedokļi par vadošajiem cilvēkiem zīmju valodas standartizācijas procesā.

PALDIES!

IZMANTOTĀS LITERATŪRAS UN AVOTU SARAKSTS

- 1.Ager, S. (1998) Sutton SignWriting. *Omniglot mājas lapa* (tiešsaiste): <https://www.omniglot.com/writing/signwriting.htm> (skatīts: 13.05.2025.).
- 2.Bethere, D. (2004) Latviešu nedzirdīgo zīmju valodas gramatikas pamati. Rīga: Zīmju valodas centrs.
- 3.disAbility Law Center of Virginia (2020) Right to Interpreters and Access to Technology in Medical Settings. *disAbility Law Center of Virginia mājas lapa* (tiešsaiste): <https://www.dlcv.org/right-to-interpreters-and-access-to-technology> (skatīts: 29.11.2025.).
- 4.Hochgesang, J. A., (2007) Introduction to Stokoe Notation. *WordPress mājas lapa* (tiešsaiste): <https://lingdept.wordpress.com/wp-content/uploads/2015/08/quickguidestokoenotation-pages.pdf> (skatīts: 13.05.2025.).
- 5.Kas ir Rehabilitācijas centrs. (n.d.) *LNS Rehabilitācijas centra mājas lapa* (tiešsaiste): <https://rc.lns.lv/par/> (skatīts: 27.11.2025.).
- 6.RIT Libraries (2025) Interpreter Resources: Legal Interpreters. InfoGuides RIT Libraries mājas lapa (tiešsaiste): <https://infoguides.rit.edu/intp/legalterps> (skatīts: 30.11.2025.).
- 7.Stępski, S. (2022) Latvian Sign Language on public television→ Statistics. *Sign Language on Public Television in Europe mājas lapa* (tiešsaiste): <https://europe2022.signlangtv.org/results.php?sl=latvian> (skatīts: 26.05.2025.).
- 8.The Sign Language Company (2018) Sign Language Interpreters in The Classroom. *The Sign Language Company mājas lapa* (tiešsaiste): <https://signlanguageco.com/sign-language-interpreters-in-the-classroom/> (skatīts: 29.11.2025.).